

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В АСПЕКТІ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

А. В. Дутчак,
кандидат економічних наук, асистент кафедри
економічної теорії, менеджменту і адміністрування,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Дослідження проблеми створення ефективної системи фінансового забезпечення регіонів в Україні на основі ефективного функціонування обґрунтованих розрахунків обсягу трансфертів.

Ключові слова: індикатори, міжбюджетні відносини, бюджет, трансферти.

У період трансформаційних соціально-економічних перетворень в Україні виникає необхідність у створенні стабільної бюджетної системи та дієвих і ефективних механізмів державного регулювання міжнародних відносин. Особливої ваги набуває питання забезпечення самостійності місцевих бюджетів та удосконалення економіко-правових відносин всередині бюджетної системи.

Актуальність теми зумовлена значною роллю міжбюджетних відносин у процесі регулювання економічного розвитку регіонів. Метою дослідження є розкриття механізму функціонування міжбюджетних відносин у системі бюджетного регулювання.

Питання дослідження міжбюджетних відносин присвячено ряд робіт зарубіжних і вітчизняних учених-економістів: Базилевича В. Д., Василика О. Д., Кравченко О. П., Леслі П. М., Опаріна В. К., Павлюка К. В., Стоцької І. Г., Щедрова В. І. та ін.

З метою забезпечення економічної незалежності, при формування регіональної політики держави необхідно враховувати специфічні особливості розвитку регіонів. Основними елементами механізму державного регулювання регіонального розвитку є: нормативно-правова база, реалізація політики регіонального розвитку, регіональних програм, бюджетно-фінансове регулювання регіонального розвитку й селективна підтримка окремих регіонів, розвиток міжрегіонального співробітництва.

Для гармонізації міжбюджетних відносин необхідно сформувати раціональну модель ефективного керування державними активами, планування й моніторингу індикаторів, що характеризують сталість розвитку економіки регіонів. Індикатори – це система кількісних показників, що визначають вплив різних факторів на сталість економіки регіону і змінюються залежно від соціально-економічного стану суспільства, пріоритетів його розвитку. У системі планування бюджетів необхідно ввести систему індикаторів, що дозволить забезпечити більш якісне планування дохідної й видаткової частин бюджету [2, с. 86].

Питання міжбюджетних відносин і податкової політики повинні одержати подальший розвиток відносно визначення методів фінансового вирівнювання фіскальних дисбалансів. Не існує однієї ідеальної моделі бюджетного вирівнювання, яка б підходила всім. Існує безліч національних систем. Причинами цього є значний вплив економічної політики й історичні особливості формування держав. У реальних економічних умовах, як правило, діють моделі змішаного типу. Тому вдосконалювання взаємодії бюджетів всіх рівнів повинне враховувати вплив існуючих факторів і використовувати переваги діючих моделей міжбюджетних відносин.

Основою протиріч у бюджетній сфері між центром і регіонами є розрив між власними доходами й витратами

місцевих бюджетів, залишається все ж залежність від міжбюджетних трансфертів. У економіках постсоціалістичних країнах, де система місцевого самоврядування перебуває в процесі формування, трансферти відіграють більшу роль у наповненні місцевих бюджетів. Виникає питання визначення оптимальних співвідношень у фінансовій сфері між можливостями регіонів і централізованих надходжень [1, с. 182].

Для удосконалення міжбюджетних відносин необхідне підвищення ефективності системи міжбюджетних інструментів. Це можливо на основі використання обґрунтованих розрахунків обсягу трансфертів. За дослідженнями науковців, інструментарій механізму регіонального розвитку повинен забезпечити мінімізацію й стримування ролі суб'єктивного (політичного) фактору [3, с. 208].

Отже, необхідно забезпечити адміністрування руху грошових потоків, щоб мінімізувати можливість ручного вилучення регіональних ресурсів поза каналами бюджетної системи. Тому розміри трансфертів повинен урахувати формульний підхід. Адже від того наскільки оптимальним буде розподіл бюджетних засобів між регіонами, багато чому залежить ефективність економічної політики в цілому. Це означає, що розподіл бюджетних засобів по регіонах повинне враховувати й внесок регіонів у забезпечення дохідної частини бюджету.

Список використаних джерел:

1. Глущенко В. В., Соціальна спрямованість бюджетного процесу. – Х. : ХНУ, 2016 – 182 с.
2. Корчинський В. Є., Колодій С. Ю. Реалізація принципів вирівнювання та економічної ефективності при організації міжбюджетних відносин // Фінанси України. – 2014. – № 2. – С. 84–93.

3. Рева Т. М. Місцеві фінанси: навчальний посібник/ Т. М. Рева, К. Ф. Ковальчук, Н. В. Кучкова. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 208 с.

4. Слухай С. В., Гончаренко О. В. Удосконалення формування доходів місцевих бюджетів в Україні. // Фінанси України. – 2015. – № 8 – С. 63–72.